1961

ମାର୍ଚ୍ଚ 6

ଆୟ-କର ଆୟୁକ୍ତ, ପୁନା

ବନାମ

ବୁଲଡାନା ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ପୋଷାକ ଆମଦାନୀକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ

(ଜେ. ଏଲ୍. କପୁର, ଏମ୍. ହିଦାୟତୁଲ୍ଲା ଏବଂ ଜେ. ସି. ଶାହା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ଆୟକର-ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଗୋଷ୍ଠୀ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ-ମିଳିତ ଭିତ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏବଂ ବଣ୍ଟା ଯାଇଥିବା ଲାଭ -ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସଂଘ- ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 (1922 ର II), ଧାରା 3 ।

ଜିଲ୍ଲାର ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କପଡ଼ା ବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ଲୁଗାକଳ ଗୁଡ଼ିକରୁ କପଡ଼ା ଆମଦାନୀ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଯଦିଓ ବିଭିନ୍ନ ଅବଧି ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀଟି ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା, ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ଦୃଢ ଭାବରେ 'H' ଜଣେ ସାଧାରଣ ସଦସ୍ୟ ରହିଥିଲେ । ବ୍ୟବସାୟର ଲାଭକୁ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପୁଞ୍ଜିର ଅନୁପାତରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 22 (4) ଅନୁଯାୟୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ ଏବଂ ହିସାବ ବହି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଂଘ" ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ମତ ଥିଲା ଯେ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ସଂଘ" କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ସେମାନେ "ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ସ୍ୱଭାବ" ରେ ଥିଲେ, ଯାହା ଏହି ମାମଲାରେ ଏପରି ନଥିଲା, କାରଣ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉପଆୟୁକ୍ତ ଆମଦାନୀକାରୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ *କରିଥିଲେ; ଗୋଷ୍ଠୀର* ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସ୍ୱାଧୀନ ଇଚ୍ଛାର ନୁହେଁ ବରଂ ବାଧ୍ୟତା ଅଧୀନରେ କୁହାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଂଘ" ନୁହଁନ୍ତି ।

ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହେଲା ଯେ, ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ମିଳିତ ଭିତ୍ତିରେ ଲାଭ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଏ, ଏବଂ ପରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ

1961
ଆୟ-କର ଆୟୁକ୍ତ, ପୁନା
ବନାମ
ବୁଲଡାନା ଜିଲ୍ଲା
ମୁଖ୍ୟ ପୋଷାକ
ଆମଦାନୀକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

କରାଯାଇଥିବା ପୁଞ୍ଜି ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଏ, ସେହି ଗୋଷ୍ଠୀ ହେଉଛି "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଂଘ" ଏବଂ ଏହା କୌଣସି ଫରକ ପକାଏ ନାହିଁ ଯେ ଲାଭ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଯୋଜନା ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିଲା କିମ୍ବା ସେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ବମ୍ବେ ବନାମ ଇନ୍ଦିରା ବାଲ-କ୍ରିଷ୍ଣା, [1960] 3 ଏସ୍. ସି. ଆର୍. 513, ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି /

ମହମ୍ମଦ ନୁରୁଲ୍ଲା ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ [1961] 3 ଏସ୍. ସି. ଆର୍. 515 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 41-44/1960 ।

ବିବିଧ ଦେୱାନୀ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 27/1954ର ପୂର୍ବତନ ନାଗପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 1956 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 13ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ କେ. ଏନ୍. ରାଜାଗୋପାଳ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଡି. ଗୁପ୍ତା ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଜେ. ଏମ୍. ଠାକର, ଏସ୍. ଏନ୍. ଆଣ୍ଡଲେ, ରାମେଶ୍ୱର ନାଥ, ପି. ଏଲ୍. ଭୋହରା ଏବଂ ଜେ. ବି. ଦାଦାଚାଞ୍ଜି /

1961 ମାର୍ଚ୍ଚ 6 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କାପୁର୍

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କାପୁର୍,- ଏହା ହେଉଛି ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 66-A (2) ଅନୁଯାୟୀ ଆୟକର ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଚାରୋଟି ଅପିଲ (ଏହା ପରେ 'ଅଧିନିୟମ' ଭାବେ ସୂଚିତ କରାଗଲା) । ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ଅଧିନିୟମ ଧାରା 3 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତରଦାତା "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଂଘ" କି ?

ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇଟି ଆୟକର ଆକଳନ ଏବଂ ଦୁଇଟି ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ କର ଆକଳନ ସହ ଜଡ଼ିତ; ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀଟି ଯଥାକ୍ରମେ 1946-47 ଏବଂ 1947-48 ବର୍ଷ ପାଇଁ 1945 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ 1 ତାରିଖଠାରୁ 1945 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30 ତାରିଖ ଏବଂ 1945 ମସିହା

ଅକ୍ଟୋବର 1 ଠାରୁ 21 ଅଗଷ୍ଟ, 1946 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 21ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବରକ୍ଷଣ ବର୍ଷ ପାଇଁ; ପରବର୍ତ୍ତୀଟି 1945 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ 1ରୁ 1945 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30 ଏବଂ 1945 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 22ରୁ 1946 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାୟବଦ୍ଧ ହିସାବରକ୍ଷଣ ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ । ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ କର ଅପିଲ ଗୁଡିକର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆୟକର ଅପିଲ ଗୁଡିକର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଧାରରେ ହୋଇଥାଏ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ତଥ୍ୟଗୁଡିକ କୁହାଯାଇପାରେ : 1945 ମସିହାରେ ବୁଲାନାର ଉପଆୟୁକ୍ତ ତାଙ୍କ ଜିଲ୍ଲାରେ କପଡ଼ା ବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ବିକଶିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସି. ପି. ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଚାରି ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମଞ୍ଜୁରି ଦେଇଥିଲେ, ଯଥା : ହାଜି ଅହମ୍ମଦ ହାଜି ଅଲ୍ଲୀ ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀ, ଭଞ୍ଜି କୁଓାରଜୀ, ତ୍ରିମ୍ବକଲାଲ ତ୍ରିଭୋବନ ଦାସ ଏବଂ ଦେଓଲାଲ ରଙ୍ଗୁଲାଲ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଲୁଗାକଳରୁ କପଡା ଆମଦାନୀ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ବିତରଣ ପାଇଁ ଏକମାତ୍ର କାରକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇ ଜଣ ହାଜି ଅହମ୍ମଦ ହାଜି ଅଲ୍ଲୀ ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ଭଞ୍ଜି କୁଓାରଜୀ 1945 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ 1 ତାରିଖରୁ 1945 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇଥିଲେ । ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପୁଞ୍ଜିର ଅନୁପାତରେ ବ୍ୟବସାୟର ଲାଭ ଏହି ଦୁଇ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1945 ପରେ ଆମଦାନୀକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ କେତେକ ମଧ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟର ଲାଭ ସମାନ ଭାବରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା କାରଣ ଏହା ପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପୁଞ୍ଜି ଅନୁପାତରେ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ।

1947 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 12ରେ, ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଅଧିନିୟମ 22 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ 1946-47 ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀର ଆୟର ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ହାଜି ଅହମ୍ମଦ ହାଜି ଅଲ୍ଲୀ ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେହି ସଂସ୍ଥା କୌଣସି ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରିନଥିଲା କାରଣ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତିର କୌଣସି ଗୋପନୀୟତା ନଥିଲା । ଏହାପରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 22 (4) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବହିର ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା ପରେ, ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1945 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷର ଆୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ

ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (4) ଅନୁଯାୟୀ ଆୟକର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ଆକଳନ କରିଥିଲେ । ଉଭୟ ଆୟକର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ଏକ ସଙ୍ଘ" ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିଥିଲେ । ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 27 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନପତ୍ରକୁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ସେହିଭଳି 1947-48 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପୁନର୍ବାର ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ହାଜି ଅହମ୍ମଦ ହାଜି ଅଲ୍ଲୀ ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେହିପରି ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଆୟକରରେ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ଏକ ସଙ୍ଗଠନ ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ 1945 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 22ରୁ 1946 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ଅବଧି ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ କର ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 27 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଏହି ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆୟକର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ କର ଆକଳନ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଅପିଲ ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଆୟକର ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ 1950 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 18 ତାରିଖ ଦିନ ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନପତ୍ର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 66 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ଏକ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଚାରିଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରଶ୍ନଟି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ।

"ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବୁଲ୍ଢାନା ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ପୋଷାକ ଆମଦାନୀକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 4 ର ଅର୍ଥ ସହିତ ଏକ 'ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଂଘ' ଗଠନ କରିଥିଲା ଏବଂ ସେହି ସ୍ଥିତିରେ ଆୟକର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ କର ପାଇଁ ଆକଳନ କରିବାକୁ ଦାୟୀ ଥିଲା କି ?”

1950 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 18 ତାରିଖର ନ୍ୟାୟାଧିକାରଣର ଆଦେଶ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଗୋଷ୍ଠୀ କପଡ଼ା ଆମଦାନୀ କରୁଥିଲା, ତାହା ଭିନ୍ନ ଭାବେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ହାଜି ଅହମ୍ମଦ ହାଜି ଅଲ୍ଲୀ ଆଣ୍ଡ କୋ. ଜଣେ ସାଧାରଣ ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ । ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ

ପୁସ୍ତକ ଗୁଡିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହାଜି ଅହମ୍ମଦ ହାଜି ଅଲି ଆଣ୍ଡ କୋ. ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗଠନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଲଗା ପୁସ୍ତକ ସମୂହର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଲାଭ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ସଂଘ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କୌଣସି "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଙ୍ଘ" ନାହିଁ ଏବଂ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା କପଡା ଆମଦାନୀକାରୀଙ୍କୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ହିସାବରେ କପଡ଼ା ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ତେବେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ :-

"ହିସାବଗୁଡିକ ନିଜେ ଦର୍ଶାନ୍ତି ଯେ କପଡ଼ାର ଆମଦାନୀ ଏବଂ ବିତରଣ ମିଳିତ ଆଧାରରେ କରାଯାଇଥିଲା | କ୍ରୟଗୁଡ଼ିକ ମିଳିତ ହିସାବରେ ଥିଲା, ବିକ୍ରୟ ମିଳିତ ହିସାବଖାତାରେ ଥିଲା, ଲାଭ ପ୍ରଥମେ ମିଳିତ ହିସାବଖାତାରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତା 'ପରେ ଲାଭର ସେମାନଙ୍କର ସହମତି ଅଂଶ ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା | ଆମ ମତରେ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଙ୍ଘର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ ସଠିକ୍ ଭାବରେ କରାଯାଇଛି ।

"ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ମାମଲାର ବିବୃତି ପରେ ଯେତେବେଳେ ମାମଲାଟି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଙ୍ଘ" କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହା ସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସେମାନେ ଅଂଶୀଦାର ସ୍ୱଭାବରେ ଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍, ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ କିମ୍ବା ସ୍ୱାଧୀନ ଇଚ୍ଛାରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନେ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମଦାନୀକାରୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଇଚ୍ଛାର ବୋଲି ଧରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନେ ଅଧିନିୟମ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଂଘ" ନଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଭିନ୍ନ ମାମଲାର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ । ଯାହା ଉପରେ କୌଣସି ସନ୍ଦର୍ଭ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ଏହି ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ବମ୍ବେ ଉତ୍ତର ବନାମ ଇନ୍ଦିରା ବାଳକ୍ରିଷ୍ଣା*(1) ଏବଂ

[1] [1960] 3 S.C.R. 513

1961
ଆୟ-କର ଆୟୁକ୍ତ, ପୁନା
ବନାମ
ବୁଲଡାନା ଜିଲ୍ଲା
ମୁଖ୍ୟ ପୋଷାକ
ଆମଦାନୀକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

ମହମ୍ମଦ ନୁରୁଲ୍ଲା ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ([1])ରେ 1961 *ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 18ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ବ୍ୟବସାୟ ଏକ ଏକକ ଭାବରେ ଏବଂ ମୃତ ମହମ୍ମଦ ଉମର ସାହିବଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଥିବା* ସମସ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଆଇନ ଅଦାଲତରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପ୍ରଶାସନିକ ମକଦ୍ଦମା ଚାଲିଥିବା ସମୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି ଯେ କପଡ଼ାର ଆମଦାନୀ ଏବଂ ବିତରଣ ଯାହା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବ୍ୟବସାୟ ଥିଲା ତାହା ମିଳିତ ଭିତ୍ତିରେ କରାଯାଇଥିଲା । କ୍ରୟଗୁଡ଼ିକ ମିଳିତ ଥିଲା; ସେହିପରି ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ଲାଭ ମିଳିତ ଭିତ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପୁଞ୍ଜି ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଯାହା ଏକ ସତ୍ୟ ଅଟେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଏକ "ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସଙ୍ଘ" ରେ ପରିଣତ କରେ ଏବଂ ଏହା କୌଣସି ଫରକ ପକାଏ ନାହିଁ ଯେ ବ୍ୟବସାୟ ଚାଲିଥିଲା କାରଣ ଜିଲ୍ଲାର ଉପଆୟୁକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାରେ କପଡ଼ା ଆମଦାନୀ ଏବଂ ବିତରଣ ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରଦାତା, ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିଲେ, ଏହା ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଲାଭ ଉତ୍ପାଦନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହା କୌଣସି ଫରକ ପକାଇ ନଥିଲା ଯେ ଏହି ଯୋଜନା ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିଲା । *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଭୋପାଳ ବନାମ ବ୍ୟାସ ଏବଂ ଧୋତିୱାଲା* ([2]) ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସରକାର, ସମାନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ତର୍କକୁ ବିଚାର କରି ନିମ୍ନମତେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି :-

"ନ୍ୟାୟାଧିକାରଣ ଭାବିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଏହି ଯୋଜନା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରହିଛି, ତେଣୁ ଆକଳନକାରୀମାନେ ଏହି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମେ ଏହି ସତ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ଯେ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆକଳନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଏକ ବ୍ୟବସାୟକୁ ବାଧା ଦେଇପାରିବ । ଆମ ମତରେ, ଏହା କେବଳ ଏତିକିରେ ଆସିଥାଏ ଯେ ମୂଲ୍ୟାୟନକାରୀମାନେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଢଙ୍ଗରେ ବ୍ୟବସାୟ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ ।

[1] [1961] 3 S.C.R. 515
[2] [1959] Supp. 1 S.C.R. 39, 43.

1961
ଆୟ-କର ଆୟୁକ୍ତ, ପୁନା
ବନାମ
ବୁଲଡାନା ଜିଲ୍ଲା
ମୁଖ୍ୟ ପୋଷାକ
ଆମଦାନୀକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ସହିତ ଆମେ ସମ୍ମାନର ସହ ଏକମତ । ଆମ ବିଚାରରେ ଉତ୍ତରଦାତା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଏକ ସଙ୍ଘ ଥିଲେ ଏବଂ ଆୟକର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ କର ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତେଣୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ଶୁଣାଣି ଶୁଳ୍କ ।

ଅପିଲଗୁଡିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

କ୍ରିଷ୍ଣା ଦାଶ
ଅନୁବାଦିକା
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।